

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 20Co/31/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8112233224
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 03. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Boroň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8112233224.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Michala Boroňa a sudcov JUDr. Branislava Brezu a JUDr. Viery Kandrikovej v právnej veci žalobcu: N. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom ul. XX. R. XX, XXX XX I., právne zastúpeného JUDr. Petrom Harakálom, advokátom so sídlom Kováčska 28, 040 01 Košice, proti žalovanej: KOOOPERATÍVA poisťovňa, a.s., Vienna Insurance Group, so sídlom Štefanovičova 4, 811 04 Bratislava, IČO: 00 585 441, o náhradu straty na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti a prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov sp.zn. 11C/365/2012-276 zo dňa 15.01.2020 takto

rozhodol:

- I. Potvrdzuje sa rozsudok vo výroku I.
- II. Mení sa rozsudok vo výroku II. tak, že stranám sporu sa nárok na náhradu trov konania nepriznáva.
- III. Náhrada trov odvolacieho konania sa stranám sporu nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že:
„I. Súd žalobu zamietla.
II. Žalovaný má voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.“

Svoje rozhodnutie okrem iného odôvodnil tým, že vzhľadom na to, že žalovaný okrem iného vzniesol aj námietku premlčania, bolo potrebné predovšetkým sa vysporiadať sa s touto námietkou.

Aj v odôvodnení zrušeného medzitémneho rozsudku súd prvej inštancie napriek záveru odvolacieho súdu zotrval na stanovisku, že námietka premlčania bola vznesená dôvodne, čo napokon bolo potvrdené aj závermi rozhodnutia dovolacieho súdu. Najvyšší súd SR totiž v spomínanom rozhodnutí uviedol, že premlčacia doba plynie zásadne od okamihu, kedy sa poškodený dozvedel o zárobku dosahovanom pred poškodením a po jeho poškodení, prípadne kedy bolo vydané rozhodnutie o priznaní invalidného dôchodku a poškodený sa o ňom dozvedel, pričom nárok na náhradu za stratu na zárobku sa premlčuje ako jeden celok, nie iba ako nároky na jednotlivé mesačne sa opakujúce plnenie. Výslovne uviedol, že v tomto konkrétnom prípade začala plynúť subjektívna premlčacia doba od 20.03.2007 (právoplatnosti rozhodnutia Sociálnej poisťovne o priznaní invalidného dôchodku žalobcovi) a uplynula 20.03.2009. Žalobca podal žalobu až 10.10.2012 a preto nárok je premlčaný.

S poukazom na citované zákonné ustanovenia tak ako to uvádzal opakovane súd prvej inštancie a následne uviedol aj Najvyšší súd SR v uznesení 8Cdo/48/2019, ktorého právnym záverom sú tento, ako aj odvolací súd vzhľadom na kasačnú viazanosť viazané, dvojročná subjektívna premlčacia doba začala plynúť od právoplatnosti rozhodnutia sociálnej poisťovne o priznaní invalidného dôchodku žalobcovi, teda od 20.03.2017 a uplynula 20.03.2019. Námietka premlčania bola teda vznesená dôvodne a preto súd musel žalobu zamietnuť.

O nároku na náhradu trov konania bolo rozhodnuté podľa § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP. Žalovaný bol v spore v celom rozsahu úspešný, preto mu súd priznal aj nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu. Nezistil totiž dôvod pre aplikáciu § 257 CSP, ktorý možno použiť len výnimočne. Súd prvej inštancie totiž hneď na prvom pojednávaní žalobu z dôvodu vznesenej námietky premlčania zamietol, pričom v tom čase ešte žalovanému žiadne trovy konania nevznikli, nakoľko je bez právneho zastúpenia a pojednávania sa nezúčastnil. Tie mu vznikli až v neskoršom štádiu konania, keď bol nútený v záujme ochrany svojho (podľa súdu prvej inštancie) úplne jasného práva na spravodlivý proces podať odvolanie voči medzitýmne rozsudku a následne dovolanie. Žalobca pritom na žalobe stále zotrval, aj keď súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí poukázal na viaceré rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR, Ústavného súdu ČR, ale aj rozhodnutia slovenských súdov potvrdzujúce záver o premlčaní nároku. Týmto svojim „tvrdohlavým“ postojom a to dokonca aj po vyslovení jednoznačného právneho záveru o preukázaní nároku aj dovolacím súdom, spôsobil už spomínané trovy konania žalovaného a túto skutočnosť súd považuje za rozhodujúcu pri posúdení nároku na náhradu trov konania bez ohľadu na pomery strán sporu. Za týchto okolností totiž súd prvej inštancie považoval za nespravodlivé nepriznať úspešnému žalovanému nárok na náhradu trov konania. To, či právny zástupca žalobcu poskytol mu kvalifikovanú právnu službu a upozornil ho na riziká v súvislosti s námietkou premlčania môže mať význam pri vypořiadaní prípadného nároku na náhradu škody klienta voči advokátovi.

2. Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie žalobca, ktorý navrhol odvolaciemu súdu, aby napadnutý rozsudok zmenil a žalobe vyhovel v celom rozsahu a zároveň mu priznal náhradu trov celého konania. Podľa názoru odvolateľa je nevyhnutné predovšetkým sledovať a zisťovať účel a zmysel zákonných ustanovení.

Nárok na náhradu straty na zárobku aj vo vzťahu k nároku na náhradu straty na zárobku pri invalidite podľa § 447 Občianskeho zákonníka, upravuje základné ustanovenie § 445 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého sa strata na zárobku, ku ktorej došlo pri škode na zdraví, uhrádza peňažným dôchodkom. Základným účelom predmetného ustanovenia je v zmysle zásady plnej náhrady škody nahradit' poškodenému materiálne hodnoty, ktoré by inak získal vlastnou prácou, vlastným pričínením ako odplatu za vykonávanú zárobkovú činnosť. Náhrada straty na zárobku predstavuje ekvivalent za finančné straty, ktoré budú žalobcovi postupne smerom do budúcnosti vznikať ako dôsledok toho, že žalobca bez svojej viny nebude zapojený do pracovného procesu a nebude z tejto činnosti poberať zárobok (mzdu, plat, odmenu).

Majetkové hodnoty zodpovedajúce zárobku z pracovnej činnosti by žalobca, nebyť jeho poškodenia zdravia pri dopravnej nehode, nadobúdala postupne smerom do budúcnosti. Tieto majetkové hodnoty by nenadobudol ako celok po skončení pracovnej neschopnosti za celé budúce obdobie. Preto aj škoda spočívajúca v nenadobudnutí uvedených majetkových hodnôt z dôvodu utrpenej škody na zdraví vzniká žalobcovi nie naraz, ale postupne ekvivalentne k tomu, ako by smerom do budúcnosti nadobúdala majetkové hodnoty zo zárobkovej činnosti. Z uvedeného je zrejmý záver, že škoda zodpovedajúca strate na zárobku žalobcu pri invalidite nevznikla naraz, ale vznikla a bude vznikať postupne smerom do budúcnosti, ako by žalobca postupne nadobúdala majetkové hodnoty prostredníctvom svojho pravidelne poberaného zárobku. Účelom náhrady za stratu na zárobku pri invalidite je kompenzovať túto postupne vznikajúcu škodu. Práve s ohľadom na skutočnosť, že táto škoda poškodenému nevznikne naraz v jednom okamihu, Občiansky zákonník v § 445 upravuje, že sa má uhrádzať pravidelným peňažným dôchodkom. Ak by škoda zodpovedajúca ušlému zárobku poškodeného vznikla naraz, nič by nebránilo jej náhrade jednorazovým odškodnením. Avšak práve vzhľadom na postupný vznik škody zodpovedajúcej jednotlivým dielčím nárokom na náhradu straty na zárobku pri invalidite, sú tieto jednotlivé dielčie nároky na náhradu škody uhrádzané postupne peňažným dôchodkom.

Vzhľadom na vyššie uvedený účel a zmysel ustanovenia § 445 a § 447 Občianskeho zákonníka je právne neudržateľný výklad premlčania nároku na náhradu za stratu na zárobku, podľa ktorého sa tento nárok na náhradu straty na zárobku pri invalidite premlčiava celý bez ohľadu na to, že prevažná väčšina jednotlivých dielčích nárokov na náhradu straty na zárobku nahrádzajúcich finančné straty poškodeného v dôsledku nemožnosti vykonávať zárobkovú činnosť a poberať pravidelný zárobok, vznikne až v budúcnosti. Takýto výklad je absolútne v rozpore s podstatou nároku na náhradu za stratu na zárobku pri invalidite, ktorý má nahrádzať pravidelne sa opakujúce straty majetkových hodnôt zodpovedajúcich uchádzajúcemu zárobku, nenadobúdaných od vzniku nároku na náhradu straty prvého zárobku po skončení práceneschopnosti smerom do budúcnosti. Uvedený výklad vedie k absurdnému záveru, že nárok na všetky jednotlivé dielčie nároky zodpovedajúce budúcim stratám na zárobku poškodeného sa premlčí skôr, ako tieto straty a táto škoda poškodenému vôbec vzniknú. Teda skôr, ako vznikne samotná

škoda. Takýto záver je úplne iracionálny a v rozpore s akýmkoľvek logickými postupmi. Predsa nárok na náhradu konkrétnej škody sa nemôže premlčať skôr ako konkrétna škoda vznikne.

O skutočnosti, že v prípade náhrady straty na zárobku pri invalidite vznikajúcej smerom do budúcnosti, ide skutočne o nároky, ktoré vzniknú až v budúcnosti, jasne svedčí aj ustanovenie § 449a Občianskeho zákonníka, ktoré jasne hovorí, že budúce nároky podľa § 445 až 449 možno odškodniť jednorazovo na základe písomnej dohody o ich úplnom a konečnom vypořádání medzi oprávneným a povinným. Uvedené zákonné ustanovenie používa termín budúce nároky, čím jasne dáva najavo, že ide o nároky vznikajúce smerom do budúcnosti. Aj to potvrdzuje vyššie zdôvodnenie, podľa ktorého je záver okresného súdu právne neudržateľný, nakoľko nemôže dôjsť k premlčaniu nárokov, ktoré vzniknú až v budúcnosti. Subjektívnu vedomosť musí mať poškodený o škode, ktorá už reálne vznikla. Nestačí vedomosť poškodeného o tom, že mu škoda možno v budúcnosti vznikne. U poškodeného musí byť daná reálna vedomosť o už existujúcej škode. Táto podmienka nie je splnená v prípade, ak poškodený síce vie vyčíslieť, aký pravdepodobný zárobok by v budúcnosti potencionálne dosahoval, ale vzhľadom na budúci charakter tohto zárobku ešte nevie s istotou, či by bol tento zárobok reálne aj dosiahol. V budúcnosti by totiž mohla nastať skutočnosť, v dôsledku ktorej by reálne konkrétny mesačný zárobok nezískal (napr. predčasná smrť poškodeného). Preto hoci aj poškodený vie vyčíslieť pravdepodobnú výšku tejto možnej budúcej škody, o jej vzniku sa dozvie až v čase, kedy by mu reálne vznikol nárok na konkrétny mesačný zárobok. Až vtedy mu škoda zodpovedajúca strate tohto konkrétneho mesačného zárobku vznikne.

Aj v prípade žalobcu v dôsledku podania žalobného návrhu až dňa 10.10.2012 došlo k čiastočnému premlčaniu jeho nároku na náhradu za stratu na zárobku pri invalidite v zmysle § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka za obdobie predchádzajúce dvom rokmi pred podaním žalobného návrhu. Túto časť nároku si žalobca v konaní ani neuplatnil.

V tomto smere nie je dotknutá ani právna istota osoby zodpovednej za škodu, nakoľko táto prostredníctvom premlčania v minulosti splatných čiastkových nárokov na náhradu straty na zárobku pri invalidite je chránená pred vymáhaním týchto minulých nárokov s veľkým časovým odstupom. Náhrada za stratu na zárobku sa však uhrádza v zmysle § 445 Občianskeho zákonníka peňažným dôchodkom. Teda ide o nárok, ktorý nie je uspokojený poskytnutím jednorazového plnenia, ale je to nárok trvajúci, ktorý pozostáva z opakujúcich sa plnení smerom do budúcnosti. Preto aj z hľadiska právnej istoty povinnej osoby zodpovedá spravodlivému usporiadaniu právnych vzťahov, aby povinná osoba bola chránená prostredníctvom inštitútu premlčania pred uplatňovaním minulých nárokov s neprimeraným časovým odstupom, ale zároveň aby si poškodený voči osobe zodpovednej za škodu mohol uplatniť v primeranej dobe nároky na náhradu škody, ktorá vznikne postupne do budúcnosti. K premlčaniu nemohlo dôjsť pri nároku žalobcu na náhradu straty na zárobku pri invalidite zodpovedajúceho čiastkovým nárokom na náhradu tejto straty za obdobie dva roky pred podaním žalobného návrhu smerom do budúcnosti. Pri nárokoch na náhradu straty na zárobku pri invalidite vzniknutých v tomto období a vznikajúcich od tohto obdobia do budúcnosti do podania žalobného návrhu márne neuplynula subjektívna dvojročná premlčacia doba v zmysle § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Nároky na tieto čiastkové náhrady straty na zárobku nemohli vzniknúť skôr, ako by žalobca získal majetkové hodnoty zodpovedajúce jeho priebežne poberanému zárobku. Práve tento priebežne poberaný zárobok totiž tieto náhrady majú zastúpiť. Škoda zodpovedajúca týmto náhradám vzniká žalobcovi postupne, tak ako by mu postupne vznikali nároky na vyplácanie zárobku, ktorý tieto náhrady supľujú. Žalobca nemohol nadobudnúť reálnu vedomosť o vzniku tejto čiastkovej straty na zárobku skôr, ako nastalo obdobie, za ktoré by bol dostal konkrétny zárobok (napr. mesačný). Ani premlčacia doba v zmysle § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka preto nemôže začať plynúť skôr, ako nastane obdobie, za ktoré by žalobcovi patril konkrétny mesačný zárobok a za ktoré mu (pre nemožnosť tento zárobok dosiahnuť) patrí konkrétna mesačná náhrada straty na zárobku počas invalidity.

Občiansky zákonník v § 447 pri náhrade straty na zárobku po skončení práceneschopnosti alebo pri invalidite ohľadne jej posúdenia a určenia sumy odkazuje na právnu úpravu úrazovej renty obsiahnutú vo všeobecných predpisoch o sociálnom poistení. Týmto všeobecným predpisom je zákon č. 461/2003 Z.z. Uvedený zákon upravuje v ustanovení § 88 a nasl. nárok na úrazovú rentu pre osoby, ktoré utrpeli pracovný úraz, v dôsledku čoho došlo u nich k trvalému poškodeniu zdravia a tým k zmareniu možnosti vykonávať zárobkovú činnosť a poberať zárobok. Nárok na úrazovú rentu plní v pracovnoprávných vzťahoch rovnakú funkciu ako nárok na náhradu straty na zárobku pri invalidite v občianskoprávných vzťahoch. Ustanovenie § 447 Občianskeho zákonníka aj preto odkazuje pri náhrade straty na zárobku pri invalidite práve na úpravu úrazovej renty v zákone č. 461/2003 Z.z. Súčasné znenie § 447 bolo do Občianskeho zákonníka zavedené zákonom č. 404/2004 Z.z. a malo za cieľ zjednotiť posudzovanie nárokov ohľadne straty na zárobku po práceneschopnosti či pri invalidite v oblasti občianskeho a pracovného práva. Teda aj z toho je zrejme snaha zákonodarcu zabezpečiť, aby osoby, ktorým vznikla

škoda v dôsledku straty na zárobku, mali rovnaký prístup k náhrade tejto škody bez ohľadu na to, či sa táto škoda hradí z občianskoprávnej zodpovednosti za škodu alebo z pracovnoprávnej zodpovednosti za škodu.

Rovnaká zásada rovnosti prístupu k právam na náhradu škody spočívajúcej v strate na zárobku by mala byť následne uplatňovaná aj pri inštitúte premlčania týchto nárokov, ktorý vo vzťahu k uplatňovaniu týchto nárokov (z občianskoprávnej zodpovednosti za škodu alebo z pracovnoprávnej zodpovednosti za škodu) stanovuje isté hranice možnosti uplatnenia tomu zodpovedajúcich práv.

Zákon č. 461/2003 Z.z. obsahuje osobitnú úpravu premlčania nároku na výplatu dávky (vrátane nároku na výplatu úrazovej renty) v ustanovení § 114. Podľa uvedeného ustanovenia nárok na výplatu dávky alebo jej časti sa premlčí uplynutím troch rokov odo dňa, za ktorý dávka alebo jej časť patrili. Ako je zrejmé z predmetného ustanovenia, pokiaľ si osoba poškodeného z pracovnoprávneho vzťahu oneskorene uplatní nárok na výplatu úrazovej renty, premlčiava sa len časť tohto nároku za obdobie, vo vzťahu ku ktorému už márne uplynula trojročná premlčacia doba. Nárok na úrazovú rentu však nezaniká ako celok a premlčaná nie je časť nároku na úrazovú rentu za obdobie, ku ktorému ešte márne neuplynula premlčacia doba, resp. jej plynutie ešte ani nezačalo. Rovnaký prístup by mal byť rešpektovaný aj pri výklade § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka vo vzťahu k posúdeniu otázky premlčania nároku na náhradu straty na zárobku pri invalidite podľa § 447 Občianskeho zákonníka. Teda premlčacia doba ustanovená v § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka musí plynúť osobitne ku každému čiastkovému nároku na náhradu straty na zárobku podľa obdobia, za ktoré táto čiastková náhrada poškodenému patrí. V opačnom prípade by totiž dochádzalo k tomu, že dve osoby, ktorým vznikla škoda na zdraví a v dôsledku nej aj strata na zárobku, a ktoré majú nárok na náhradu takejto straty, jedna z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za škodu a druhá z titulu pracovnoprávnej zodpovednosti za škodu, nemajú rovnaký rozsah práv pri uplatňovaní tejto náhrady škody. Ak si totiž obe tieto osoby uplatnia nárok na túto náhradu oneskorene, osobe uplatňujúcej si nárok z občianskoprávnej zodpovednosti nebude môcť byť z dôvodu premlčania priznané právo na náhradu všetkých aj v budúcnosti splatných čiastkových náhrad, kým osobe uplatňujúcej si nárok z pracovnoprávnej zodpovednosti nebude môcť byť z dôvodu premlčania priznaný nárok len na jednotlivé čiastkové plnenia, vo vzťahu ku ktorým už uplynula premlčacia doba, kým právo na náhradu ďalších strát na zárobku jej ostane zachované. Je teda zrejmé, že poškodený uplatňujúci si nárok na náhradu za stratu na zárobku z občianskoprávnej zodpovednosti za škodu by mal v prípade neskoršieho uplatnenia tohto nároku menší rozsah práv vo vzťahu k nadobúdaniu majetkových hodnôt zodpovedajúcich náhrade straty na zárobku ako poškodený uplatňujúci si nárok z pracovnoprávnej zodpovednosti za škodu. K takémuto rozdielu v rozsahu práv rovnako poškodených osôb, vedie aplikovaný výklad žalovanej bez akéhokoľvek rozumného zdôvodnenia, ktoré by takéto odlišné posudzovanie odôvodňovalo.

Na záver poukázal na situáciu, kedy si poškodený uplatní po vzniku nároku na náhradu za stratu na zárobku pri invalidite u osoby zodpovednej za škodu alebo u osoby povinnej plniť tento nárok. Povinná osoba dobrovoľne pristúpi k plneniu a bude poškodenému pravidelne uhrádzať peňažný dôchodok zodpovedajúci náhrade za stratu na zárobku. Po uplynutí piatich rokov však s dobrovoľným plnením náhrady za stratu na zárobku prestane a ďalšiu náhradu poškodenému odmietne plniť. Poškodený si z toho dôvodu bezodkladne uplatní svoj nárok na náhradu za stratu na zárobku pri invalidite na súde voči povinnej osobe. Povinná osoba sa bude v súdnom konaní brániť priznaniu ďalšieho plnenia náhrady za stratu na zárobku vznesením námietky premlčania. V prípade, ak by sa nárok na náhradu za stratu na zárobku pri invalidite premlčieval ako celok, súd by musel v takomto prípade žalobu zamietnuť, pretože by argumentoval tým, že nárok na náhradu za stratu na zárobku pri invalidite vznikol poškodenému už pri samotnom vzniku invalidity, od tohto okamihu už márne uplynula premlčacia doba a tento nárok tak nemožno priznať, hoci povinná osoba ho dobrovoľne po dobu piatich rokov plnila a plniť ho prestala až následne.

Aj z tejto situácie je zrejmé, aké absurdné a iracionálne situácie pripúšťa výklad preferovaný okresným súdom. Uvedený výklad by totiž viedol k tomu, že poškodený by si z opatrnosti musel vždy do dvoch rokov od vzniku nároku uplatniť svoje právo na náhradu za stratu na zárobku pri invalidite na súde aj napriek tomu, že povinná osoba by mu tento nárok dobrovoľne plnila. V budúcnosti by totiž po uplynutí premlčacej doby mohla povinná osoba prestať s dobrovoľným plnením nároku a poškodený by sa svojho nároku už nemohol domôcť v súdnom konaní z dôvodu vznesenej námietky premlčania. Je zjavné, že ide o nelogickú konštrukciu premlčania nároku na náhradu za stratu na zárobku pri invalidite, ktorá priamo odporuje účelu a zmyslu tohto nároku a aj z tohto dôvodu je neprípustná.

3. K odvolaniu žalobcu sa vyjadril žalovaný, ktorý navrhol odvolaciemu súdu, aby napadnutý rozsudok potvrdil. V tejto súvislosti poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn.

8Cdo/48/2019 zo dňa 30.09.2019, kde jasne najvyšší súd uviedol, že názor, prezentovaný žalobcom, predstavuje odklon od ustálenej súdnej praxe dovolacieho súdu.

4. Krajský súd v Prešove (ďalej len odvolací súd) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) na základe odvolania žalovaných v rade 1) a 2) preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a § 380 CSP v spojení s ust. § 470 ods. 1 a 2 veta prvá CSP, bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že rozsudok je vecne správny.

5. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov v rozhodnutí súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

6. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II. ÚS 78/05).

7. Súd prvej inštancie vo veci v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodенý správny právny záver. Keďže ani v priebehu dovolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, s ktorým sa, s výnimkou prípadov nižšie uvedených, stotožňuje, na ktoré odkazuje, a v súlade s ust. § 387 ods. 2 CSP sa odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia obmedzil len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, a len na zdôraznenie správnosti odvolací súd dopĺňa.

8. Vychádzajúc z citovaného ustanovenia § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka subjektívna premlčacia doba je dvojnásobná a na začatie jej plynutia vtedy treba rešpektovať subjektívnu stránku poškodeného týkajúcu sa jeho a) vedomosti o škode (teda nie o protiprávnom úkone či o škodnej udalosti) ako o určitej majetkovej alebo nemajetkovej ujme určitého druhu a rozsahu, ktorú možno objektívne vyčíslit v peniazoch do takej miery, 4 MCdo 13/2013 aby poškodený mohol svoj nárok na náhradu škody uplatniť aj na súde. Okamih vzniku škody, resp. vedomosť poškodeného o tejto škode sa pritom nemusí zhodovať s okamihom škodnej udalosti či s protiprávnym konaním; b) vedomosti o tom, kto za vzniknú škodu zodpovedá, teda o zodpovednom subjekte. Pokiaľ ide o právo na náhradu škody spôsobenej na zdraví, platí len subjektívna premlčacia doba. Vylúčenie objektívnej premlčacej doby (§ 106 ods. 2 in fine Občianskeho zákonníka) treba so zreteľom na osobitnú povahu týchto práv (škoda môže vzniknúť aj po uplynutí trojročnej alebo desaťročnej doby), ale najmä na požiadavku zabezpečiť poškodeným čo najúčinnejšiu ochranu, považovať za celkom opodstatnené. Pri škodách na zdraví ide o stratu na zárobku počas pracovnej neschopnosti, o stratu na zárobku po skočení pracovnej neschopnosti, nárok na bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia, nárok na náklady spojené s liečením a nároky pozostalých. Všetky uvedené nároky sú podľa súdnej praxe celkom samostatné. Pokiaľ ide o náhradu za stratu na zárobku po skočení pracovnej neschopnosti, na rozdiel o náhrady mzdy má povahu opakujúceho sa plnenia. Preto pri nej neprichádza do úvahy premlčanie jednotlivých mesačných plnení, ale premlčanie celého nároku. V dôsledku toho poškodený môže neskôr uplatniť len novovzniknuté právo, k premlčaniu ktorého nemohlo dôjsť preto, lebo skôr neexistovalo (napr. vtedy, keď sa ako následok poškodenia zdravia neskôr objaví ďalšia nová ujma na zdraví, ktorá už vylučuje alebo ďalej znižuje pracovnú schopnosť poškodeného, v dôsledku čoho mu vzniká nová škoda vo forme ďalšej straty na zárobku). Námietku premlčania možno uplatniť v prípade, keď poškodený v premlčacej dobe nárok neuplatnil na príslušnom orgáne, t.j. predovšetkým na súde. (Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4MCdo 13/2013 zo dňa 29. apríla 2015).

Odvolací súd dáva do pozornosti Nález Ústavného súdu SR, podľa ktorého ak po právoplatnom skončení konania pred všeobecnými súdmi Ústavný súd Slovenskej republiky pri meritórnom prerokovaní sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky dospeje k záveru, že právne názory formulované v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v dovolacom konaní a rešpektované

v ďalších fázach konania súdmi nižšej inštancie nespĺňajú požiadavky plynúce zo základných práv a slobôd podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, nevylučuje to kladné rozhodnutie o danej sťažnosti.

Ak by sa obrana všeobecných súdov v konaní o neskôr podanej sťažnosti odvíjala najmä od poukazu na povinnosť súdu nižšej inštancie rešpektovať vyslovený, hoci nesúladný právny názor súdu vyššej inštancie, nebráni to Ústavnému súdu Slovenskej republiky vysloviť porušenie základných práv sťažovateľa. (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 632/2016 z 30. novembra 2016)

9. Za stavu, ak o výške invalidného dôchodku sa žalobca dozvedel z rozhodnutia Sociálnej poisťovne z 26.01.2007, ktoré nadobudlo právoplatnosť 20.03.2007, t.j. k uvedenému dátumu (od ktorého súčasne začala žalobcovi plynúť subjektívna 2-ročná premlčacia doba na uplatnenie nároku na súde) žalobca nadobudol vedomosť o tom, že mu uchádza zárobok a túto skutočnosť bol schopný preukázať práve uvedeným rozhodnutím Sociálnej poisťovne. Pokiaľ si žalobca tento nárok uplatnil na súde až 10.10.2012 (subjektívna premlčacia doba na jeho uplatnenie žalobcovi márne uplynula 20.03.2009), potom jeho nárok je premlčaný (pozri bod 34 uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 8Cdo/48/2019-263 zo dňa 30.09.2019).

10. Judikatúra súdov vrátane európskeho súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porov. rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04). Vzhľadom na oslabenie práva po vznesenej námietke premlčania sa odvolací súd k ostatným odvolacím námietkam nevyjadroval.

Dovolací súd vyslovil, že nárok žalobcu na náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti premlčaný je (pozri bod 38 uvedeného uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky).

11. Vzhľadom na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 8Cdo/48/2019 zo dňa 30.09.2019 odvolaciemu súdu neostávalo nič iné ako žalobu pre premlčanie nároku žalobcu po účinne vznesenej námietke premlčania zamietnuť a preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil vo výroku I.

12. V súvislosti s náhradou trov konania odvolací súd poukazuje na to, že uplatňovaním teórie tzv. živej ústavy, resp. uplatňovaním tzv. evolutívneho výkladu Ústavy Slovenskej republiky (porovnaj napr. interpretačné prizmy uplatňované Európskym súdom pre ľudské práva), ktorým dochádza k zmene právnych noriem aj bez zmeny právneho textu. V dôsledku uvedeného tak plynutím času prirodzene dochádza aj k prekonávaniu niektorých starších rozhodnutí ústavného súdu rozhodnutiami novšími, obdobne ako to je i v judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva. Z uvedeného tak vyplýva, že judikatúru ústavného súdu týkajúcu sa akejkoľvek problematiky nemožno interpretovať a aplikovať rigidne a ako navždy danú (nemennú), ale, naopak, je potrebné vnímať ju, posudzovať ju a aplikovať vo vývoji. Judikatúra ústavného súdu či iných orgánov súdneho typu v akejkoľvek oblasti nevyhnutne zahŕňa aj prelamovanie už skôr vyslovených (vlastných) právnych názorov. Ide o prirodzený jav, ktorý sa v rozhodovacej činnosti súdnych orgánov objektívne musí skôr či neskôr objaviť. (Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 22/2017 z 12. decembra 2017). Uvedené o to viac platí pre všeobecné súdy.

13. Vo vzťahu k náhrade trov konania odvolací súd na rozdiel od súdu prvej inštancie má za to, že uplatnenie práva na súde a zotrvanie na názore o nepremlčaní („tvrdohlavý postoj“) nemôže mať za následok bez ďalšieho neaplikovanie ust. § 257 CSP, ktoré odvolací súd ako dôvod hodný osobitného zreteľa vzhliadol práve v podpore evolutívneho účinku výkladu práva (i keď nateraz neúspešného). Náhrada trov konania v tejto veci nemá klásť dôraz na represívnu, ale na výchovno-užitočnú zložku bez tzv. zmrazujúceho účinku (chilling-effect). Okolnosti uplatnenej veci a nepochybne nelichotivá majetková situácia žalobcu, ktorá v súvislosti s úrazom má pre žalobcu za následok pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 70 %, súhrnne ich je potrebné považovať za dôvody hodné osobitného zreteľa podľa § 257 CSP a tomu zodpovedá aj výrok o náhrade trov konania vo výroku II. a III. tohto rozsudku.

14. Z uvedených dôvodov bolo opodstatnené rozsudok vo výroku o náhrade trov konania zmeniť postupom podľa § 388 CSP tak, že náhradu trov konania stranám sporu sa nepriznáva (výrok II. a III. tohto rozsudku).

15. Rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).